

1. PMĮ 17 straipsnio 1 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 6.18 papunkčio pakeitimas:

„6.18. Dėl inventorizacijos metu nustatyto prekių pertekliaus arba trūkumo

Atliekant atsargų, dažniausiai perparduoti skirtų prekių inventorizaciją, kartais nustatomas vienu prekių perteklius, o kitų – trūkumas.

Prekės pagal jų vartojamąsias savybes gali būti grupuojamos į vienaarūšes ir nevienarūšes. Vienarūšėmis laikomos tokios prekės, kurios turi analogišką vartojimo paskirtį, išvaizdą, sudėtį, kokybę ir kurių kaina tapati arba skiriasi nežymiai.

1 pavyzdys

Įmonė prekiauja statybinėmis medžiagomis. Dviejų plytelių rūšių išvaizda, paskirtis analogiška, tačiau vienos rūšies plytelių įsigijimo kaina tris kartus didesnė nei kitos. Priežastys, kodėl įsigijimo kaina skiriasi, gali būti įvairios, pavyzdžiui, skirtingi gamintojai, netapati sudėtis, kokybė ir t. t. Šios dvi plytelių rūšys negali būti laikomos vienaarūšėmis prekėmis.

Prekių priskyrimas vienaarūšėms ar nevienarūšėms pagrįstinas įmonės numatytose atitinkamose vidinėse tvarkose. Vienarūšės prekės gali būti perrūšiuojamos. Jeigu inventorizacijos metu įmonės nustatomas vienu vienaarūšių prekių perteklius, o kitų trūkumas ir perrūšius prekes gaunamas kiekio trūkumas, tuomet jis laikytinas neleidžiamais atskaitymais PMĮ 17 str. 1 dalies prasme. Inventorizacijos metu įmonės nustatomas po vienaarūšių prekių perrūšiavimo vertės trūkumas laikytinas leidžiamais atskaitymais, o vertės perteklius priskirtinas apmokestinamosioms pajamoms.

2 pavyzdys

Įmonė prekiauja juoda ir mėlyna spalva rašančiais rašikliais, kurie pagal įmonės atitinkamas vidaus tvarkas priskiriami vienaarūšėms prekėms. Inventorizacijos metu nustatytas mėlyna spalva rašančių 10 rašiklių perteklius, juoda spalva rašančių 30 rašiklių trūkumas. Visų rašiklių kainos tapačios. Juos perrūšius, gautas kiekio trūkumas – 20 rašiklių įsigijimo kainų suma laikytina neleidžiamais atskaitymais.

3 pavyzdys

Įmonė prekiauja obuoliais, kurie pagal įmonės atitinkamas vidaus tvarkas priskiriami vienaarūšėms prekėms. Vienos rūšies obuolių kilogramo įsigijimo kaina 3 eurai, kitos 4 eurai. Inventorizacijos metu nustatytas pigesnės rūšies obuolių 2 kilogramų perteklius (6 eurai) ir brangesnės rūšies obuolių 2 kilogramų trūkumas (8 eurai). Perrūšius prekes, gautas ne kiekio, tačiau vertės (2 eurų) trūkumas laikytinas leidžiamais atskaitymais. Tačiau jeigu inventorizacijos metu būtų nustatytas pigesnės rūšies obuolių 2 kilogramų trūkumas (6 eurai) ir brangesnės rūšies obuolių 2 kilogramų perteklius (8 eurai), tokiu atveju perrūšius prekes gautas ne kiekio, tačiau vertės (2 eurų) perteklius turėtų būti priskirtas apmokestinamosioms pajamoms.

~~— (Pakeistas 17 str. 1 dalies 6.18 punkto 3 pavyzdys VMI prie FM 2016-05-16 raštu Nr. (18.32-31-1E) RM-14067)~~

Nustačius po perrūšiavimo vienaarūšių prekių kiekio perteklių, jis traukiamas į apmokestinamąsias pajamas – t. y. padidinamas apmokestinamasis pelnas inventorizacijos metu nustatyto prekių pertekliaus suma. Pardavus šias vienaarūšes prekes, buvusio pertekliaus suma (vienarūšių prekių įsigijimo kainų suma) priskiriama leidžiamais atskaitymams.

Prekių trūkumo arba pertekliaus suma – tai trūkstamų arba perteklinių prekių įsigijimo kainų suma. Tokių prekių įsigijimo kaina (savikaina) nustatoma taikant tuos pačius įkainojimo ~~(FIFO arba kitus metodus, jeigu, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 09 d. įsakymu Nr. V-248 patvirtintomis Finansinėje apskaitoje naudojamu atsargų įkainojimo ir apskaitos metodo taikymo pelno mokesčiui apskaičiuoti taisyklėmis (toliau –~~

Taisyklės), mokesčio mokėtojas yra gavęs mokesčių administratoriaus sutikimą taikyti kitokį metodą apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną) būdus, kurie taikomi finansinėje apskaitoje.

4 pavyzdys

Avalynės parduotuvėje inventORIZACIJOS metu, perrūšėjęs vienas prekės priskiriamas batus, nustatomas 4 batų porų perteklius. Įmonė šias prekes (batus) finansinėje apskaitoje įkainoja svertinio vidurkio metodu ir, vadovaudamasi Taisyklėmis, yra gavusi mokesčių administratoriaus sutikimą taikyti tą patį metodą apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną. Tokiu atveju perteklius – šių prekių įsigijimo kainų (savikainų), nustatomų taikant svertinio vidurkio metodą, suma priskiriama apmokestinamosioms pajamoms. Kuomet šie batai bus parduoti, tuomet minėta pertekliaus suma bus priskiriama leidžiamiesiems atskaitymams.

Jeigu inventORIZACIJOS metu nustatomas nevienarūšių prekių trūkumas, tuomet jis priskiriamas neleidžiamiesiems atskaitymams PMĮ 17 str. 1 dalies prasme. Jeigu inventORIZACIJOS metu nustatomas nevienarūšių prekių perteklius, jis traukiamas į apmokestinamąsias pajamas. Tokiais atvejais trūkstamų arba perteklinių nevienarūšių prekių įsigijimo kaina (savikaina) nustatoma taikant tuos pačius įkainojimo (FIFO arba kitus metodus, jeigu, vadovaujantis Taisyklėmis, mokesčio mokėtojas yra gavęs mokesčių administratoriaus sutikimą taikyti kitokį metodą apskaičiuojant pelno mokesčių) būdus, kurie taikomi finansinėje apskaitoje.

Pardavus nevienarūšes prekes, buvusio pertekliaus suma (šių prekių įsigijimo kainų (savikainų) suma) priskiriama leidžiamiesiems atskaitymams.

Be to, jeigu vienarūšių prekių kiekio trūkumas arba nevienarūšių prekių trūkumas atsirado dėl natūralios netekties, taikytinos PMĮ 23 str. nuostatos (žiūrėti į PMĮ 23 str. 1 ir 2 dalių komentarą).
(Pakeista VMI prie FM 2014-02-19 raštu Nr. (32.42-31-1)-RM-2235)).”

2. PMĮ 22 straipsnio 3 dalies 2 punkto apibendrinto paaiškinimo (komentarų) pakeitimas:

„2. Reprezentacinės sąnaudos priskiriamos ribojamų dydžių leidžiamiesiems atskaitymams tuo atveju, jeigu jos pagrįstos šiais ~~juridinė~~ **juridinė** ~~galia~~ **galia** turinčiais dokumentais, kurie **privalo turėti finansinę apskaitą reglamentuojančių teisės aktų nustatytą privalomą finansinės apskaitos dokumentų informaciją**:

2.1. jeigu vienetas reprezentacijai naudoja savo paties produkciją ar teikiamas paslaugas laisvos formos dokumentais;

- **iki 2022 m. balandžio 30 d.** turinčiais visus Lietuvos Respublikos [būhalterinės apskaitos](#) įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje privalomuosius rekvizitus; ~~jeigu vienetas reprezentacijai naudoja savo pačios produkciją ar teikiamas paslaugas~~;

- **nuo 2022 m. gegužės 1 d. dokumentais, turinčiais Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo 7 straipsnyje nustatytą apskaitos dokumentams privalomą informaciją.**

2.2. teisės aktų nustatytais dokumentais, patvirtinančiais prekių arba paslaugų įsigijimą, jeigu prekės arba paslaugos, naudojamos reprezentacijai, įgytos iš kitų ūkio subjektų;

2.3. 2.1 ir 2.2. punkte nurodytais atvejais reprezentacinėms sąnaudoms, priskiriamoms ribojamų dydžių leidžiamiesiems atskaitymams, pagrįsti surašomi laisvos formos aktai, patvirtinti — **iki 2022 m. balandžio 30 d.** vieneto vadovo arba jo įgalioto asmens ir vyriausiojo finansininko arba jo įgalioto asmens **parašais, nuo 2022 m. gegužės 1 d.** vieneto vadovo arba jo įgalioto asmens ir vyriausiojo finansininko arba jo įgalioto asmens parašai nebūtini. **Akte, kuriuo pagrindžiamos reprezentacinės sąnaudos, turi būti pateikta informacija, pagal kurią galima būtų nustatyti laikotarpį arba datą, turinį ir sumą.** Pažymėtina tai, kad vienas iš informatyviausių šio dokumento rekvizitų yra ūkinės operacijos turinys, kuris nusako operacijos esmę. Tuo atveju, kai ūkinės operacijos esmė yra aiški iš vieneto už reprezentacinio pobūdžio paslaugas (prekes) pateiktų sąskaitų, tai reprezentacines sąnaudas pagrindžiantys minėti papildomi apskaitos dokumentai gali būti nesurašomi. Tokiu atveju reprezentacinės išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis pagal

reprezentacinių paslaugų (prekių) pirkimo dokumentą, **jeigu kuriame pagal vadovo nustatytą reprezentacijos išlaidų vertinimo bei įforminimo tvarką yra įrašas, patvirtintas įmonės vadovo (kito įgaliojoto asmens) jis patvirtina**, kad šios išlaidos yra reprezentacinės.”

3. PMI 23 straipsnio 2 dalies 2 punkto apibendrinto paaiškinimo (komentarų) pakeitimas:

„2. Prekių (produkcijos) natūralios netekties nuostoliai ribojamų dydžio leidžiamais atskaitymais pripažįstami tik tada, kai jie faktiškai patiriami, t. y. nustatomi kiekvienu atskiru atveju (pvz., prekybos salėje sudužo stiklainiai su konservuotais maisto produktais, suplyšo maišeliai su biriais maisto produktais, transportavimo metu prekės neteko svorio ir pan.), apskaičiuojami pagal specialias metodikas arba nustatomi jų inventorizavimo metu.

Atsargų inventorizavimas turi būti atliekamas vadovaujantis **Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu**.

Inventorizacijos atlikimo tvarkos nustatymo rekomendacijos yra patvirtintos Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. kovo 31 d. parengtų Vidaus kontrolės organizavimo rekomendacijų VI skyriuje „Apskaitos registrų pagrindimo faktiniais turto ir įsipareigojimų likučiais kontrolės priemonės“. ~~Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. [nutarimu Nr. 719](#) patvirtintomis Inventorizacijos taisyklių nuostatomis, taip pat pagal atskirų veiklos sričių turto inventorizavimo specifinius reikalavimus, kuriuos nustato Vyriausybė ar ministerijos pagal jų reguliavimo sričiai priskiriamas ūkio šakas.~~

Vienetai, atsižvelgdami į savo veiklos specifiką ir patvirtintas Inventorizacijos atlikimo tvarkos nustatymo rekomendacijas, patys nusistato inventorizacijos atlikimo tvarką.

Prekių (produkcijos) trūkumo dėl natūralios netekties nuostolių vertės suma ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams priskiriama prekių trūkumą nustatius kiekvienu atskiru atveju ar inventorizavimo metu, visais atvejais šį faktą įforminus apskaitos dokumentu, kuriame turi būti pateikta informacija, pagal kurią galima būtų nustatyti **laikotarpį arba datą**, turinį ir sumą.

~~(Pakeista VMI prie FM 2008-08-27 raštu Nr. (18.9-31-1) R-7561) «~~